

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.

Tekstveld voor antwoord gemeente

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het reduceren van dit tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.

- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen, die een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het dus om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

Toelichting bij C

- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).
- Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: 29 juni 2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

Het college van de voormalige gemeente Slochteren constateerde in september 2017 dat mogelijk sprake zou kunnen zijn van een tekort op de gebundelde uitkering. Hierover heeft het college de raad geïnformeerd. Toen werd er nog een tekort verwacht van 10,8%. Uiteindelijk was het tekort op het budget 6,6% (=€ 200.000).

analyse oorzaken tekort

Paragraaf 1: de gemiddelde prijs per uitkering

De gemiddelde prijs per uitkering was voor het jaar 2017 in de voormalige gemeente Slochteren € 13.411. Dit is de totale uitkeringslast gedeeld door het gemiddeld aantal klanten in 2017. De gemiddelde prijs per uitkering is lager dan het landelijk gemiddelde.

Tabel : gemiddelde prijs per uitkering in 2017

	Slochteren	landelijk vlg. vlp macrobudget
gemiddelde prijs per uitkering	13.411	14.180

In 2016 was de gemiddelde prijs nog bijna gelijk aan de door de rijksoverheid gehanteerde landelijke prijs. De gemiddelde prijs is een indicator voor de effectiviteit van beleid en uitvoering. Volgens deze indicator deed de voormalige gemeente Slochteren het goed in 2017.

Paragraaf 2: historisch verdeelmodel geeft tekort bij toename aantal klanten

De voormalige gemeente Slochteren had minder dan 15.000 inwoners en kreeg haar aandeel uit het macro budget daardoor niet volgens het objectief verdeelmodel maar volgens het historisch verdeelmodel. In dat geval is bepalend de historische situatie van de gemeente van 2 jaar geleden.

Het aantal uitkeringsgerechtigden neemt (ook landelijk gezien) toe als gevolg van onder meer:

- het toegenomen aantal gevestigde statushouders;
- het versoberen van de WW;
- het verhogen van de Aow leeftijd;
- het na-ijl effect van de crisis (na -toen- 3 jaar WW volgt bijstand voor zover dat nodig is); en
- het vergroten van de doelgroep (de groep die voorheen in de Wajong zou komen).

Voor het berekenen van het individueel budget voor uitkeringen werd voor Slochteren uitgegaan van de gegevens van 2 jaar geleden. Als het aantal uitkeringen toeneemt, betekent dit automatisch een tekort voor de gemeente, terwijl de benoemde oorzaken niet door de gemeente beïnvloedbaar zijn.

Paragraaf 3: onvoldoende macrobudget

Het landelijk macrobudget gebundelde uitkering was onvoldoende.

Over het jaar 2016 was er landelijk gezien een tekort van 6% op het Buigbudget en 80% van de gemeenten schreef rode cijfers. Het totaal bedrag dat de Vangnetregeling aan de gemeente uitkeert wordt uit het Buigbudget gehaald (aanvragen voor 2016 hebben gevolgen voor het budget van 2017). Als gevolg hiervan starten de gezamenlijke gemeenten al met een tekort.

Ook in 2017 ontvingen gemeenten (op macro niveau gezien) weer te weinig budget van het rijk om de bijstandsuitkeringen van te kunnen betalen. Dit voor het vierde jaar op een rij. Het tekort bedroeg (volgens een onderzoek van Divosa) 276 miljoen euro en dat is nog exclusief 71 miljoen euro aan

Vangnetregeling. Divosa verwacht dat 79% van de gemeenten een ontoereikende gebundelde uitkering ontvingen 2017.

Dit betekent dat vanaf de start (macro gezien) al sprake is van een tekort. Ook dit heeft uiteraard een relatie met het tekort in Slochteren.

Paragraaf 3: failliete bedrijven

Een paar jaar geleden ging het aluminiumbedrijf Aldel failliet. Dit leidde tot 600 ontslagen en bij toeleveringsleveranciers koste dit daarnaast nog honderden banen. Indien betrokkenen er niet in slaagden om ander werk te vinden moesten zij na afloop van de WW periode vaak een beroep doen op bijstand of loaw. Dit na-ijl effect van het faillissement werkt door op het aantal mensen met een Buig uitkering in Slochteren.

Ook de bezuinigingen in de gezondheidszorg en het opwaarderen van de gevraagde kwaliteiten hebben geleid tot ontslagen.

Paragraaf 4: toename aantal vergunninghouders

Het aantal gevestigde vergunninghouders is fors toegenomen. De toename in 2016 was 56%. In 2017 vestigden 37 vergunninghouders zich in de voormalige gemeente Slochteren. De stijging die zich voordeed in 2016 consolideerde in 2017. Hierdoor raakten meer mensen aangewezen op bijstand.

Tabel 4: gevestigde statushouders

	2015	2016	2017
Voormalige gemeente Slochteren	23	36	37

landelijke en gemeentelijke cijfers

Volgens de cijfers van het CBS nam in Nederland het aantal bijstandsuitkeringen in 2017 af met afgerond 0,8%.

Op 31 december 2017 stond de teller op 461.000 bijstandsuitkeringen en dit was 3.500 lager dan het jaar ervoor.

Dit is volgens het CBS een duidelijk gevolg van de aantrekkende economie.

Volgens de cijfers van CBS kende de arbeidsregio Gorinchem de laagste uitstroomresultaten nl. 84 uitstroom per 100 instroom. De arbeidsregio Groningen volgt als één na laagste met een uitstroomratio van 89. De landelijke uitstroomratio was 101. Hieruit blijkt dat de situatie in de provincie Groningen een stuk minder rooskleurig is dan landelijk het geval is. De werkplekken liggen voor onze bijstandsgerechtigden niet voor het oprapen.

Het aantal bijstandsuitkeringen nam in de voormalige gemeente Slochteren toe met 8. In totaal kwam het aantal uitkeringen op 242 op 31 december 2017. In percentage is de toename hoog namelijk 3,5%, maar omdat het aantal uitkeringen laag zijn, is de waarde van dit percentage betrekkelijk (de wet van de kleine getallen).

De uitstroom uitgedrukt in verhouding tot de instroom was 94%. Dit is hoger dan het gemiddelde in de provincie Groningen. De uitstroom naar werk was in 2017 iets hoger dan in 2016. De verbetering die plaatsvond vanaf 2016 consolideerde in 2017.

Tabel 5: uitstroom naar werk

	2017	2016	2015	2014
uitstroom naar werk	42	41	23	29

Tabel 6: mutaties aantallen bijstandsuitkeringen in de regio

gemeente	aantal	aantal	aantal	toe- of afname	toe- of afname in
	1-1-17	1-7-17	31-12-17	in aantallen	percentage
Menterwolde	366	383	336	-/- 30	-/- 8,2
Oldambt	1.519	1.549	1.407	-/-112	-/- 7,4
Pekela's	465	469	455	-/- 10	-/- 2,2
Hoogezand-Sappemeer	1.326	1.374	1.326	0	0
Veendam	949	999	953	+ 4	+ 0,4
Werkplein Fivelingo	1.656	1.764	1.687	+ 31	+ 1,9
Slochteren	234	261	242	+ 8	+ 3,5

In de bijlage staat de analyse die in september 2017 is gemaakt en tevens is de raadsbrief toegevoegd.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Paragraaf 1: interne maatregelen

Paragraaf 1.1: invoeren van een rechtmatigheidsformulier

Het college van burgemeester en wethouders besloot om een rechtmatigheidsformulier in te voeren. Deze was ongeveer 5 jaar geleden afgeschaft. Sindsdien is de bijstand complexer geworden en is het voor de klant niet altijd even duidelijk wat wel of niet gemeld moet worden. Een verplicht in te leveren maandverklaring (rechtmatigheidsonderzoek formulier) geeft de gewenste duidelijkheid voor de klant. Een maandverklaring levert een bijdrage in het voorkomen van fraude waardoor naar verwachting een besparing op de bijstandslasten gerealiseerd kan worden.

Het college besloot in september 2017 om maandverklaringen in te voeren. De implementatie van de inkomstenverklaringen vergde een gedegen voorbereiding en een zorgvuldige communicatie naar onder meer klanten, intermediairs, sociaal teams, kredietbank en medewerkers. Vanaf 1 februari 2018 zijn klanten gehouden om een maandverklaring in te leveren tenzij zij hiervoor ontheffing verkregen omdat zij hiertoe niet in staat zijn.

Paragraaf 1.2: faciliteren van parttime ondernemen

Soms verrichten mensen met een uitkering Participatiewet/loaw/loaz zelfstandige activiteiten. Het gaat dan om activiteiten van geringe omvang die bescheiden inkomsten genereren. Deze activiteiten worden voor eigen rekening en risico uitgevoerd. Er is geen sprake van een zelfstandige in de zin van het Bbz 2004. Het betreffen marginale zelfstandigen die in het vervolg aangeduid worden als parttime ondernemers.

Parttime ondernemerschap biedt zowel bijstandsgerechtigden als de gemeente kansen. De parttime ondernemers gaan aan de slag met werk dat ze leuk vinden en waarin ze goed zijn en ze verdienen een deel van hun inkomsten zelf. Verder wordt het sociale en zakelijk netwerk hierdoor uitgebreid waardoor o.m. ook de kans op werk stijgt. Voor de gemeente is het voordeel dat de parttime ondernemers inkomsten genereren waardoor de Buiguitgaven verminderen. De kans op re-integratie naar werk in loondienst, een zelfstandig bedrijf of Bbz 2004 wordt groter.

De inkomsten van de parttime ondernemers worden aangevuld met bijstand.

De regeling marginale zelfstandigen is nader onder de aandacht gebracht van de werkcoaches, omdat hiervan mogelijk meer gebruik gemaakt kan worden. Er zijn in 2017 folders gemaakt voor klanten om de spelregels duidelijk uit te leggen. Er zijn in 2017 artikelen geplaatst in de nieuwsbrief (voor klanten). Er is in 2017 geïnventariseerd waar de regeling aanpassing behoeft. Een nieuwe regeling, die nog meer uitgaat van kansen door parttime ondernemen, is voorbereid en zal het college binnenkort ter vaststelling aangeboden worden.

Paragraaf 1.3: parttime werk stimuleren

Mensen in de bijstand die parttime werken hebben twee keer zoveel kans op volledige uitstroom naar werk dan mensen die niet werken. Bovendien is parttime werk soms het hoogst haalbare. Werk gaat voor een traject want (tijdelijk) werk is het beste traject naar meer structureel werk.

Bovendien drukt parttime werk de gemiddelde prijs per uitkering waardoor de uitgaven reduceren. Elke euro levert de gemeente ongeveer 1,40 op (inclusief belastingafdracht).

Daarom wordt ingezet op parttime werk of flexwerk ook al is het in eerste instantie niet duurzaam. Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de vrijlatingsbepaling om deeltijdwerk te stimuleren.

In 2017 besloot het college van de voormalige gemeente Slochteren de voorgestelde beleidsregels reduceren uitstroombelèmmingen in te voeren. Dit met het oogmerk om (parttime) werk te stimuleren. Naar verwachting bevorderen de genomen maatregelen (op termijn) snellere werkaanvaarding. Het effect van deze maatregel is niet individueel meetbaar maar faciliteert in ieder geval een soepeler overgang van uitkering naar werk en (onverhoopt) weer terug.

Gedacht wordt verder aan een premie die halfjaarlijks achteraf verstrekt wordt als percentage van het verdiende inkomen in plaats van een vrijlating. Voor de klant heeft dit als voordeel dat hij of zij dit bedrag belastingvrij ontvangt en dus zonder gevolgen is voor kwijtschelding heffingen, huurtoeslag, zorgtoeslag, minimaregeling etc. Uit een Benchmark onderzoek bleek dat de gemeente Smallingerland hierdoor een forse uitzetting had van op de bijstand gekorte inkomsten. Ook dit reduceert de gemiddelde prijs per uitkering.

Door de (landelijke normering) van verrekeningen van arbeidsinkomsten met de uitkering, wordt ook alvast een deel van het vakantiegeld (van de arbeidsinkomsten) gekort op de uitkering. Terwijl veel klanten deze eerst in de maand mei van hun werkgever ontvangen. Dit betekent dat de uitkering per maand lager is dan belanghebbende zou hebben indien geen sprake was van arbeidsinkomsten. Ondanks dat dit in mei wel weer recht getrokken wordt, is dit lastig uit te leggen aan de klant. Als je gaat werken naast de bijstand ontvang je per maand minder (totaal) inkomen. Dit is geen goede motivator. Een vrijlating van de arbeidsinkomsten compenseert dit effect tijdelijk nog wel vaak, waardoor er per saldo meer inkomsten ontvangen worden. Maar deze compensatie is slechts tijdelijk, hetgeen te meer pleit voor het inzetten van premies voor arbeidsinkomsten. Uit gesprekken met werkcoaches en het werkgeversteam blijkt dat zij menen dat een premie stimulerend zal werken op het aanvaarden van een parttime baan. In de gemeente Smallingerland blijkt het succes van de ingezette maatregel. Het college zal binnenkort besluiten of zij de raad een voorstel willen voorleggen om een premie te verstrekken in verband met het verwerven van arbeidsinkomsten.

In 2017 waren de op de bijstand gekorte inkomsten uit deeltijdwerk 5,6% hoger dan in 2016.

Paragraaf 1.4: project alleenstaande (ouders)

Alleenstaande(n) (ouders) van wie er concrete aanwijzingen zijn dat zij mogelijk ten onrechte een uitkering ontvangen, worden bezocht door de sociale rechercheur en een werkcoach. Zij leggen uit wat een gezamenlijke huishouding inhoudt en wijzen op de risico's die het verzwijgen hiervan met zich

meebrengt. Na het geven van deze voorlichting wordt de vraag aan betrokkene voorgelegd of in zijn of haar geval sprake is van een gezamenlijke huishouding.

Een hoge boete, een bruto terugvordering en wellicht strafrechtelijke interventie dreigt als ze een gezamenlijke huishouding verzwijgen. De werkcoach bekijkt of er werk is voor de alleenstaande (ouder).

Er vond een vooronderzoek plaats naar alleenstaande(n) (ouders) die mogelijk een gezamenlijke huishouding voeren.

Inmiddels zijn de sociaal onderzoeker en de werkcoach gestart met huisbezoeken. Dit betreffen personen van wie er op basis van de signalen een redelijk vermoeden bestaat dat zij een gezamenlijke huishouding voeren, terwijl zij een uitkering voor een alleenstaande (ouder) ontvangen.

Verwacht wordt dat de uitkering van minimaal 30% van de bezochte alleenstaande(n) (ouders) beëindigd kunnen worden.

Paragraaf 1.5: sms project

Klanten die opgeven een aantal uren te werken en waarvan het redelijk vermoeden bestaat dat zij mogelijk meer uren werken dan ze opgeven, worden verplicht per sms te melden wanneer zij gaan werken en wanneer ze stoppen. De sociale onderzoeker en de werkcoach voeren een gesprek met de klant waarin wordt bekeken of ze meer uren bij hun werkgever kunnen krijgen of er wordt via het werkgeversteam een andere baan aangeboden. Ook onderzoekt de sociale onderzoeker of betrokkene langer werkt dan hij of zij opgeeft.

Het project is in 2017 voorbereid en wordt uitgevoerd door een sociaal onderzoeker, een werkcoach, administratieve ondersteuning en een gespecialiseerde juriste in arbeidsrecht. De te onderzoeken doelgroepen zijn klanten met een gering inkomen en klanten met een geringe uitkering. Hiermee is in 2018 een start gemaakt en de verwachting is dat in minimaal 30% van de onderzochte gevallen de uitkering beëindigd kan worden of een lagere aanvulling verstrekt kan worden.

- De arbeidscontracten worden onderzocht op mogelijk niet verzilverde rechten jegens de werkgever, waarna (indien hiertoe aanleiding bestaat) de werkgever hierop wordt aangesproken.
- Onderzocht wordt of er urenuitbreiding bij de werkgever mogelijk is en voor zover dat niet kan of er andere arbeidsmogelijkheden voor betrokkene zijn (inclusief werken als (parttime)zelfstandige). Vanzelfsprekend worden de mogelijkheden van betrokkene zelf hierin meegewogen.

Bij een redelijk vermoeden dat het aantal opgegeven gewerkte uren niet correspondeert met de feitelijke situatie worden betrokkenen verplicht een sms te sturen zodra zij aanwezig zijn op de werkplek en zodra zij vertrekken. Dit maakt gerichte controle van de sociaal onderzoeker mogelijk.

Paragraaf 1.6: plaatsingen bij Post.NL

PostNL bleek een uitstekend uitstrooinstrument. Meer dan 50% van de mensen die geplaatst werden vroegen na afloop duurzaam geen bijstandsuitkering meer aan. In de eerste 3 maanden is het met behoud van uitkering en wordt vooral gefocust op het opdoen van werknemerskwaliteiten, het volgen van cursussen en een intensieve begeleiding. Bij geschiktheid wordt na deze 3 maanden een tijdelijk arbeidscontract aangeboden van 9 maanden.

Het gaat om mensen die al een behoorlijke afstand hebben tot de arbeidsmarkt en die dus niet meteen aan het werk kunnen. De werkstage is niet gericht op productie maar op leren werken. En dan gaat het om een totaal pakket. Bijvoorbeeld (opnieuw) leren werken met collega's, omgaan met gezagsverhoudingen, weerbaarheid bevorderen, communicatie, afspraken leren nakomen, etc. Er wordt in het begin van de werkstage een assessment afgenomen om te beoordelen waarmee de mensen geholpen zijn. In overleg met de deelnemer worden cursussen aangeboden in deze 3 maanden. Deze periode wordt gebruikt om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn, welke kansen benut kunnen worden en aan welke belemmeringen nog gewerkt moeten worden. We bieden diverse cursussen aan en de deelnemer kan meerdere cursussen volgen om zijn of haar kans op de arbeidsmarkt te vergroten.

Het klantenbestand zal worden gescreend op mensen die geschikt zijn voor dit traject. Deze mensen worden door de werkcoach aangemeld bij het werkgeversteam BWRI Hoogezand-Sappemeer.

Het bestand in Slochteren is hierop gescreend en er zijn 3 kandidaten aangemeld.

Momenteel wordt gezien óf en eventueel op welke wijze het traject met PostNL voortgezet kan worden.

Paragraaf 1.7: streng aan de poort

Om fraude te voorkomen wordt een aanvraag zorgvuldig gecontroleerd op het recht op een uitkering. Dit gebeurt door een hierin gespecialiseerd aanvraagteam in samenwerking met het preventieteam. Daarnaast wordt direct beoordeeld of er werk is voor de aanvrager. Wekelijks bespreken de coördinator van de werkcoaches, het werkgeversteam en de sociaal rechercheur de ontvangen aanvragen. De eerste insteek is om, voor zover dit mogelijk is, aanvrager meteen te plaatsen op een vacature van het werkgeversteam. Als voltijds werken (nog) niet mogelijk is, wordt ingezet op deeltijdwerk.

In de voormalige gemeente Slochteren werd in 2017 op 147 aanvragen beslist. In 37 gevallen leidde dit niet tot een uitkering omdat hierop geen recht bestond.

Paragraaf 1.8: werkwinkel

De jongere krijgt 3 maanden arbeidstraining en nemen deel aan workshops. De nadruk ligt op het opdoen van werknemersvaardigheden, het volgen van trainingen en het bewust maken van normen en waarden. De doelgroep is jongeren tot 27 jaar met een complexe problematiek. Dit project is voor de

deelnemer zeer intensief want ze zijn veelal niet gewend aan arbeidsritme en een directe benadering als ze zich niet aan de afspraken houden. Bij stelselmatige problemen volgt een huisbezoek om te beoordelen of er aanvullende maatregelen nodig zijn.

Vanuit de voormalige gemeente Slochteren namen 5 jongeren deel aan de "Werkwinkel". Hiervan stroomden 2 uit naar werk, 1 naar een BBL-opleiding en 2 worden nog intensief begeleid.

2. *externe maatregelen*

Paragraaf 2.1: consultatie van en samenwerking met andere gemeenten

Paragraaf 2.1.1: nieuwe gemeente Midden-Groningen

De gemeente Slochteren had in 2017 intensief overleg met de voormalige gemeenten Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer over beleid en uitvoering van de Participatiewet, Ioaw en Ioaz. Dit resulteerde in eensluitende verordeningen, beleid en uitvoering. Op 1 januari 2018 zijn de genoemde voormalige gemeenten gefuseerd in de gemeente Midden-Groningen. Door deze schaalvergroting wordt de kwetsbaarheid verminderd en de uitvoering versterkt. Het beoogd effect is een verbeterde dienstverlening waardoor meer klanten uitstromen naar werk. Ieder mens telt in Midden-Groningen en wordt op maat bediend met als doel uitstroom naar werk.

Paragraaf 2.1.2: Werk in Zicht

De voormalige gemeente Slochteren was één van de 24 gemeenten die met het UWV en de Sociale Werkplaatsen in de arbeidsregio Groningen en Noord-Drenthe samenwerkte onder de vlag van de organisatie Werk in Zicht. Dit is vanaf 1 januari 2018 voortgezet door de nieuwe gemeente Midden-Groningen. Europa kende een subsidie toe van € 7,7 miljoen om jongeren, ouderen en langdurig werklozen aan een baan te helpen. Dit voor de periode van 1 april 2017 tot en met 31 maart 2019. Ondanks dat de economie aantrekt is het in onze regio voor grote groepen mensen niet vanzelfsprekend dat zij aan de slag komen. Het aanbod van werk komt vaak niet overeen met de kwalificaties van de werkzoekenden. Het ontwikkelen van bijvoorbeeld maatwerkvoorbereiding is één van de grootste uitdagingen waar Werk in Zicht samen met werkgevers en opleiders voor staan. Hiervoor wordt onder meer de Europese subsidie ingezet.

Inmiddels zijn 6.500 mensen in onze arbeidsregio geholpen met Europees geld. Hiervan zijn er 1.600 aan het werk gekomen en 150 mensen zijn gestart met vrijwilligerswerk of werkervaring. Ruim 4.500 mensen zijn een traject gestart om dichterbij de arbeidsmarkt te komen.

Ook hebben de gezamenlijke gemeenten vouchers ingezet om werkgevers over de streep te trekken om jongeren aan te nemen. Daarnaast zijn er vouchers voor jongeren die aan het werk gaan en aanloopkosten hebben zoals reiskosten, kleding en cursuskosten.

Paragraaf 2.1.3: 1000-banenplan aardbevingsgemeenten

De voormalige gemeente Slochteren (voortgezet door Midden-Groningen) deed mee met het 1.000-banenplan. Samen met onder meer 11 andere aardbevingsgemeenten is er een Plan van Aanpak gemaakt en is subsidie aangevraagd van het rijk. Het rijk kende in september 2017 een subsidie toe

van € 6,23 miljoen aan de aardbevingsgemeenten. Dit bedrag zal ingezet worden om er voor te zorgen dat mensen de juiste opleiding en training krijgen om banen te vervullen in de aardbevingssector. Werkgevers, opleiders en overheidsorganen werken hierin nauw samen. Het is de bedoeling dat er in het aardbevingsgebied 1.000 banen gerealiseerd worden in de periode van 25 september tot 1 januari 2022.

Paragraaf 2.1.4: coördinatiepunt Social Return

De voormalige gemeente Slochteren nam deel aan het coördinatiepunt Social Return in de provincie Groningen. Dit is vanaf 1 januari 2018 voortgezet door Midden-Groningen. Het coördinatiepunt fungeert als kennisknooppunt, coördineert vraag en aanbod en faciliteert de match tussen de kandidaat en werkgever. De aanbestedingen worden gericht op maximale Social Return.

Paragraaf 2.2: gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten

Goede voorbeelden van andere gemeenten worden gevolgd en desgewenst op lokale maat ingevoerd.

- Zo voerde de gemeente Nijmegen enige tijd geleden de maandverklaringen weer in. Hun ervaring was dat hierdoor het aantal klanten dat wijzigingen doorgaf verviervoudigde. Dit was mede aanleiding om ook in de gemeente Slochteren de maandverklaring weer in te voeren.
- Door successen van het Werkplein Fivelingo (uitvoerder van de Participatiewet voor Delfzijl, Appingedam en Loppersum) met Flextensie is onderzocht of deze methode voor onze gemeente haalbaar is.

Flextensie is een administratief systeem om het verrekenen van inkomsten met de uitkering te vergemakkelijken. Flextensie factureert opdrachtgevers voor het aantal uren, dat de uitkeringsgerechtigde heeft gewerkt. Het tarief is 12 euro per uur.

Flextensie betaalt uit de opbrengst van 12 euro per uur:

- de klant 2 euro per gewerkte uur;
- de eigen kosten voor de afwikkeling;
- het bedrag dat overblijft aan de gemeente.

Als de klant tijdelijk wat klussen doet blijft de uitkering gewoon doorlopen zonder kortingen etc. Daarenboven ontvangt de klant eens per half jaar 2 euro premie voor elk gewerkt uur. Er is om belastingtechnische redenen gekozen voor eens per half jaar omdat anders inkomstenbelasting hierover betaald moet worden.

Het systeem voorkomt inkomensonzekerheid voor de klant en administratieve rompslomp (inkomsten verrekening is tijdrovend en complex) van de gemeente. Daar staat voor de gemeente weer tegenover dat er administratie gevoerd moet worden in verband met Flextensie.

Het systeem kan echter ook uitgelegd worden als werken met behoud van bijstand tegen een loon van 2 euro per uur, hetgeen ver beneden het minimumloon ligt. Verder is mogelijk sprake van verdringing. Redenen waarom is besloten geen gebruik te maken van de diensten van Flextensie.

- De gemeente volgt de vele voorbeelden die Stimulansz bijvoorbeeld aandraagt van andere gemeenten met veel interesse en hiermee doet de gemeente Slochteren haar voordeel. Bijvoorbeeld het inzetten op een zorgvuldige handhaving bij de aanvraag om te voorkomen dat belanghebbenden in de problemen komen en het investeren in een goede dienstverlening zoals bijvoorbeeld het Verstrekkingsboek bijzondere bijstand waardoor de bureaucratie tot een minimum wordt beperkt.

Paragraaf 2.3:gebruik maken van een kennisgroep

De gemeente Slochteren heeft het door -Atlas voor de gemeenten- uitgebrachte onderzoek “verklaring van tekorten en overschotten op het gemeentelijk bijstandsbudget” nader bestudeerd op mogelijke extra lokale acties om het tekort in Slochteren te reduceren. Dit leverde geen nieuwe inzichten op anders dan de reeds ingezette maatregelen.

Paragraaf 2.4:benchmark

Door een in 2017 gehouden benchmark bijeenkomst in Drachten (gemeente Smallingerland) hebben we onderzocht of de klant én de gemeente niet beter af is met een premie op arbeidsinkomsten in plaats van een tijdelijke vrijlating van inkomsten. Gedacht wordt onder meer aan een premie die halfjaarlijks achteraf verstrekt wordt als percentage van het verdiende inkomen in plaats van een vrijlating. Voor de klant heeft dit als voordeel dat hij of zij dit bedrag belastingvrij ontvangt en dus geen gevolgen heeft voor kwijtschelding, heffingen, huurtoeslag, zorgtoeslag, minimaregeling etc. Uit een Benchmark onderzoek bleek dat de gemeente Smallingerland hierdoor een forse uitzetting had van op de bijstand gekorte inkomsten. Ook dit reduceert de gemiddelde prijs per uitkering.

Paragraaf 2.5: onderzoek naar kwetsbare jongeren

In 2017 gaf de voormalige gemeente Slochteren opdracht aan het onderzoeksinstituut Covalente (het kenniscentrum jeugd van het noorden) om een onderzoek in te stellen naar jongeren in een kwetsbare positie. Het doel was: een inventarisatie naar de instroom van kwetsbare jongeren in de toekomstige gemeente Midden-Groningen en het verloop van de arbeidstoeleiding en ondersteuning door de gemeente.

In november 2017 verscheen een rapport van Covalente met de volgende aanbevelingen:

1. Beter zicht hebben en houden op jongeren in een kwetsbare positie
2. Zorgdragen voor een sluitende aanpak
3. Versterken van de arbeidstoeleiding
4. Inzetten op preventie
5. Mismatch van vraag en aanbod van werk voor de doelgroep aanpakken
6. Samenwerking verbeteren met de vele scholen

Deze aanbevelingen worden momenteel doorgesproken en uitgewerkt met de relevante partijen en zullen leiden tot voorstellen aan het college en de raad.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

1. Invoeren maandverklaring

Het beoogd effect is een betere dienstverlening aan de klant. De verwachting is dat hierdoor een besparing optreedt van:

Besparing door eerder beëindigde uitkeringen	19.000
Besparing op uitvoeringskosten terugvordering en boetes	1.000
Totaal	20.000

2. Faciliteren parttime ondernemen en parttime werk

Het beoogde effect van deze actie is het bevorderen van duurzaam volledige uitstroom. Voor zolang dat niet het geval is, wordt bespaard op de uitkeringslasten. De verwachting is een toename van op de bijstand te korten inkomsten van 10%. Dit is voor de gemeente Midden-Groningen ongeveer 100.000 euro. Naar ratio van het aantal klanten zou dit voor de voormalige gemeente Slochteren ongeveer € 13.000 zijn.

- 3. Project alleenstaande ouder**

Het beoogd effect is dat 30% van de afgelegde bezoeken resulteert in een beëindiging van de uitkering. Uitgaande van 9 huisbezoeken in het grondgebied van de voormalige gemeente Slochteren betekent dit 3 beëindigingen. Dit is een reductie op de uitkeringslasten van € 43.000. Daarnaast gaat van deze actie een preventieve werking uit, zeker omdat er sprake is van een kleine gemeenschap. Het totaal beoogd effect is een reductie van uitkeringslasten van € 80.000.
- 4. Sms project/geringe inkomsten of geringe uitkering**

Ook hiervoor geldt het beoogd effect als weergegeven in punt 7. Dit betekent een reductie van uitkeringslasten van € 80.000.
- 5. Plaatsingen PostNL**

Het beoogd effect is een reductie op de uitkeringslasten van € 21.000 (50% van 3 deelnemers).
- 6. Zorgvuldige screening aan de poort**

Beoogd wordt om fraude aan de poort tegen te houden en (voor zover dit mogelijk is) werk aanbieden in plaats van een uitkering. In 2017 leidde 25% van de aanvragen niet tot een uitkering. Dit bespaarde 37 uitkeringen tegen de gemiddelde prijs per uitkering (14.190) = € 550.000
- 7. Werkwinkel**

Beoogd wordt om jongeren met complexe problematiek uit te laten stromen naar werk. In 2017 zijn 3 jongeren uitgestroomd naar werk waardoor een reductie op de uitkeringslasten werd gerealiseerd van € 43.000.
- 8. Consultatie andere gemeenten/effect fusie gemeenten**

De voormalige gemeente Slochteren is vanaf 1 januari 2018 samen met de voormalige gemeenten Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer verder gegaan als de gemeente Midden-Groningen. Dit is een gemeente van meer dan 60.000 inwoners. De bundeling van krachten leidt tot minder kwetsbaarheid en een kwaliteitsimpuls. De verwachting is dat de uitstroom naar werk hierdoor verder wordt bevorderd.

In 2017 zijn de nodige voorbereidingen getroffen en is intensief overleg gevoerd met de andere gemeenten om de overgang naar de nieuwe gemeente Midden-Groningen te stroomlijnen. De verordeningen, beleidsregels en uitvoeringspraktijk zijn op elkaar afgestemd. Het bundelen van de krachten zal zich naar verwachting vertalen in een reductie op de uitkeringslasten in de komende jaren.

Wat ook helpt is het verdeelmodel van de gebundelde uitkering. De voormalige gemeente Slochteren was een kleine gemeente en ontving haar aandeel in het macrobudget op basis van het historisch verdeelmodel. De nieuwe gemeente Midden-Groningen ontvangt haar aandeel op basis van het objectief verdeelmodel. Dit is hoger dan de optelsom van de drie gebundelde uitkeringen van de voormalige individuele gemeenten. De kans dat de gemeente Midden-Groningen een beroep moet doen op de Vangnetregeling vanaf 2018 is verwaarloosbaar klein. Dit onder voorbehoud van onvoorziene calamiteiten.

9. Gebruik goede voorbeelden/benchmark

Voorbeelden hiervan zijn onder meer het invoeren van de maandverklaring, screenen aan de poort, het faciliteren van parttime ondernemen en parttime werk in loondienst. Zie voor de beoogde effecten en resultaten de punten 1, 2 en 6.

10. Opdracht aan Covalente verminderen kwetsbaarheid jongeren

Het beoogd effect is het in zo vroeg mogelijk stadium verminderen van de kwetsbaarheid van jongeren waardoor zij zelfstandig kunnen participeren in de samenleving en niet afhankelijk worden van een uitkering.

11. Definitief tekort in 2017 is lager dan het verwacht tekort

In september 2017 werd nog een tekort verwacht van 10,8%. De voormalige gemeente Slochteren heeft dit tekort omgebogen naar 6,6%. Hiermee is voldaan aan het beoogde effect om het tekort te reduceren.

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 29 juni 2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: H. J. W. Mulder

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: R. W. Munniksma

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een [factsheet maatregelen](#) uitgegeven o.b.v. de informatie uit de vangnetuitkering 2015.

ⁱ www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/10/19/tool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2017
ⁱⁱ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

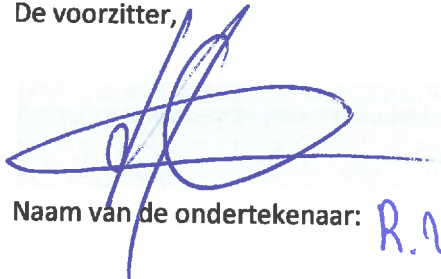
De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Midden-Groningen stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 29 juni 2018

Ondertekening

De voorzitter,

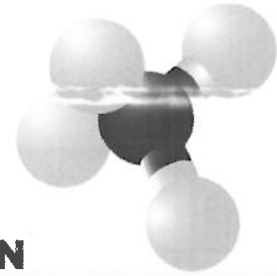
Naam van de ondertekenaar: R. W. Munniksma

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

F. M. Bouwman

GEMEENTE SLOCHTEREN

Geachte raadsleden,

Hierbij willen wij u graag informeren over de analyse van het tekort op het BUIG budget en de genomen en te nemen maatregelen om het tekort te reduceren. Dit in verband met de nog in te dienen aanvragen Incidenteel Vangnetregeling 2017.

Aanleiding

Voor de uitvoering van de Participatiewet IOAW/Z en loonkostensubsidies ontvangen gemeenten jaarlijks via het BUIG budget gelden van de Rijksoverheid om in staat te zijn de uitkeringen te kunnen voldoen en de daarover verschuldigde premies sociale verzekeringswetten aan de fiscus af te kunnen dragen.

Het BUIG budget wordt vastgesteld aan de hand van een groot aantal variabelen en wegingsfactoren. Doel daarvan is om onder de structureel veranderende omstandigheden in de samenleving toch de juiste omvang van het BUIG budget per gemeente beschikbaar te hebben.

Voor een kleine gemeente als Slochteren (minder dan 15.000 inwoners per gemeente) wordt het BUIG budget vastgesteld op basis het historisch verdeelmodel (de T min 2 methode). Daarbij is het werkelijk gebruikte budget van twee jaar geleden maatgevend voor de bepaling van de omvang van het BUIG budget voor het lopende jaar.

De bijstandsuitgaven zijn in Slochteren voor hoger dan het hiervoor verkregen rijksbudget. Voor Slochteren is een verwacht tekort voor 2017 geraamd op 10,8% van het toegewezen jaarbudget.

In 2016 had ongeveer 80% van de gemeenten een tekort op het buigbudget en hiervan maakten 60% aanspraak op de Vangnetregeling 2016. Om te beginnen is het landelijk buigbudget al ontoereikend, de gezamenlijke gemeenten hebben 6% tekort. Daarnaast deden veel gemeenten een beroep op de Vangnetregeling en de kosten van deze regeling worden betaald uit het Buigbudget. Hierdoor was het te verdelen macro budget nog ontoereikender. Daarnaast zijn er een aantal niet door de gemeente beïnvloedbare factoren met gevolgen voor de bijstandslasten zoals een toename van het aantal statushouders, nieuwe doelgroep (voorheen Wajongers) het verhogen van de AOW leeftijd, het versoberen van de WW en het na-ijl effect van de crisis (na WW in de bijstand). Het gewijzigd rijksbeleid en de crisis leidden tot een hoger aantal uitkeringsgerechtigden.

Aangezien de vergoeding voor kleine gemeenten gebaseerd wordt op de uitgaven van twee jaar geleden betekent een toename van het aantal mensen in de bijstand per definitie een tekort.

Vanzelfsprekend zijn er net als in iedere andere gemeente voortdurend verbeterpunten. Deze punten worden benoemd in bijgevoegde notitie en strekken tot het reduceren van het tekort.

De mogelijkheid bestaat om, in aanvulling op het reguliere BUIG budget, een Incidenteel aanvullende uitkering (Vangnetregeling) aanvraag in te dienen bij het Ministerie van SZW. Wil een beroep op de Vangnetregeling succesvol zijn

raadsvoorstel

onderwerp

Vangnetregeling BUIG 2017
Slochteren

datum

5 september 2017

contactpersoon

portefeuillehouder

Jan Jakob Boersma

bijlagen

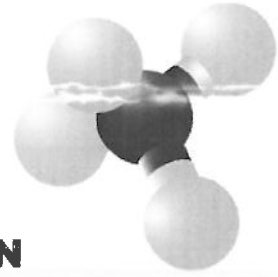
1

raadsvergadering

28 september

agendapunt

voorstelnummer

GEMEENTE SLOCHTEREN

dan dient aan een aantal spelregels voldaan te worden. Daarnaast is niet elke overschrijding van het budget aan te vullen met een verzoek ingevolge de Vangnetregeling. In de jaren 2015 en 2016 heeft de gemeente Slochteren ook een aanvraag ingediend voor de Vangnetregeling. De spelregels voor de aanvraag vangnetregeling 2017 zijn iets veranderd ten opzichte van voorafgaande jaren:

- Gedurende het lopende jaar moeten er al maatregelen genomen worden om het (dreigende) tekort te reduceren waarvoor een globale analyse opgesteld wordt plus de verwachte ontwikkelingen in de komende jaren geschetst worden;
- Er wordt een overzicht gemaakt waaruit blijkt wat de gemeente al in het lopende jaar doet of al heeft gedaan om het tekort het hoofd te bieden en hoe zij het effect van de genomen maatregelen kwalificeert.

De andere spelregels om voor een Vangnetregeling in aanmerking te komen zijn:

- Het voorziene tekort moet in ieder geval meer bedragen dan 5% van het totale BUIG budget;
- Het tekort boven 5% maar beneden 12,5% komt voor de helft voor vergoeding in aanmerking;
- Het tekort boven 12,5% komt volledig voor vergoeding in aanmerking;
- Fouten in de uitvoering worden niet meegenomen in de beoordeling van het tekort;
- De raad stemt in met de juistheid van de verklaring van het college dat het college maatregelen heeft getroffen om het tekort te reduceren (wordt in de eerste helft van 2018 aangeboden).
- De eigenlijke Vangnetregeling aanvraag 2017 moet uiterlijk op 15 augustus 2018 zijn ingediend bij de Toetsingscommissie, die op haar beurt uiterlijk op 31 oktober van het aanvraagjaar met haar advies komt;
- Binnen 8 weken na het advies van de Toetsingscommissie beslist de minister van SZW over het verzoek.

Argumenten

Niet alleen de voorwaarden waaraan voldaan moet worden om een aanvraag in te kunnen dienen is van belang maar ook het inventariseren van de mogelijkheden om tot de beoogde tekortreductie te komen. Daarom is gekeken welke mogelijkheden binnen bereik van de gemeente Slochteren zouden kunnen liggen om de bijstandsafhankelijkheid terug te dringen en de uitvoering van de werkzaamheden binnen de dienst efficiënter te maken. In de onderliggende inventarisatie is dat nader uitgewerkt.

Voor het in gang zetten van een traject om het tekort in het BUIG budget in het lopende jaar te reduceren resteert nog maar een korte tijd. Daarnaast staat het ineen schuiven van de drie organisaties tot Midden Groningen op het punt van uitvoering. De nieuwe organisatie zal "op elkaar ingespeeld" moeten raken, juist in een periode waarin de resterende tijd voor ombuigen van de

onderwerp

Vangnetregeling BUIG 2017
Slochteren

datum

5 september

blad

2

GEMEENTE SLOCHTEREN

voorzien tekorten in het BUIG budget aansporen tot grote voortvarendheid. Dit zal van alle betrokkenen een bovengemiddelde inspanning vergen.

Waar mogelijkheden zijn om dreigende tekorten in het uitkeringsbudget te dichten moeten onze gemeenten deze voor de volle 100% benutten. Gelden komen ten goede aan bijstandsgerechtigden en het gaat erom deze mensen, die nu (nog) zijn aangewezen op een uitkering voor levensonderhoud, maar wellicht ook de kans hebben of kunnen pakken om de mate van bijstands afhankelijkheid te verminderen, daarin op alle vlakken te ondersteunen.

In dit stadium gaat het nog niet om de indiening van de Vangnetregeling 2017 maar om het feit dat het College van B&W vaststelt dat er een verwacht tekort op het BUIG budget zit aan te komen waarover het college de raad informeert, vergezeld van de maatregelen die zij nog gedurende het lopende jaar wil nemen om het tekort, waar mogelijk, te reduceren. Middels deze informerende raadsbrief voldoen we aan de eerste stap om een succesvol beroep te kunnen doen op de vangnetregeling 2017.

De tweede stap om succesvol beroep te kunnen doen op de vangnetregeling betreft een document waaruit de opvattingen van de Raad blijken. Wij vragen u dan ook om een verslaglegging waaruit de gevoelens van de raad blijken.

Zonder deze bijlage zal niet succesvol een beroep op de vangnetregeling 2017 gedaan kunnen worden.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Slochteren.

R. Munniksma , burgemeester

C.C.W. van den Akker , secretaris

onderwerp

Vangnetregeling BUIG 2017
Slochteren

datum

5 september

blad

3

Vangnetregeling BUIG 2017 SLOCHTEREN

1. Inleiding

De gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstands- en loaw/z uitkeringen en loonkostensubsidie. Gemeenten die een tekort hebben kunnen (onder voorwaarden) in aanmerking komen voor een Vangnetregeling. Eén van de belangrijkste voorwaarden is dat in 2017 plannen uitgevoerd moeten worden om het tekort te reduceren.

Omdat de gemeente Slochteren al meerjarig succesvol een beroep deed op de Vangnetregeling moeten op basis van de voorwaarden ook externe maatregelen ingezet worden om het tekort te reduceren (zie 5.2 voor de externe maatregelen).

2. Stand van zaken in Slochteren (analyse tekort)

De gemeente Slochteren dreigt gezien de situatie tot en met juni 2017 af te stevenen op een tekort van 333.205 euro. Dit is 10,8% van het Buigbudget.

Op grond van de tijdelijke Vangnetregeling 2017 wordt het tekort boven 5% voor de helft vergoed en het tekort boven 12,5% volledig. Dit indien voldaan wordt aan de voorwaarden en onder aftrek van het ge-extrapolerde bedrag aan gemaakte financiële fouten en onzekerheden.

Gezien de gegevens tot en met juni 2017 kan de gemeente Slochteren naar huidige verwachting aanspraak maken op 89.720 euro.

Tabel 1: berekening aanspraak op Vangnet:

verwachte uitgaven op basis extrapolatie uitgaven tot en met juni 2017*	3.408.317
drempel 105% van het nader voorlopig budget	3.228.878
nadeel	179.439
tekort is < 12,5% = recht op 50% van het nadeel	89.720

*rekening houdend met vakantiegeld en belastingafdracht.

Tabel 2: overzichten tot en met juni 2017

Budget

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
246.010	492.020	738.029	984.039	1.353.054	1.599.064	1.845.073	2.091.083	2.337.093	2.583.103	2.829.112	3.075.122

Uitgaven

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
260.846	536.230	814.526	1.084.190	1.509.060	1.804.310						

Ontvangsten debiteuren

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
7.851	11.080	22.541	27.334	32.070	37.044						

Saldo uitgaven - ontvangsten debiteuren

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
252.985	525.170	791.985	1.056.856	1.476.990	1.767.266						

Jaarprognose besteding

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
3.162.155	3.277.235	3.294.155	3.296.783	3.418.561	3.408.317						

3. Kernpunten Vangnetuitkering 2017

1. *Kring van rechthebbenden*
Gemeenten met een tekort dat:
  - a. over 2017 meer bedraagt dan 5%; én
  - b. over 2016 en 2017 samen ook meer bedraagt dan 5% over het budget van 2017.
2. *Uiterlijke datum waarop de Toetsingscommissie moet hebben ontvangen*
15 augustus volgend op het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft. Voor het tekort in 2017 moet uiterlijk op 15 augustus 2018 een aanvraag gedaan worden.
3. *Mogelijke oorzaak tekort van belang voor het recht op Vangnetregeling?*
Er moet wel een analyse van het tekort gemaakt worden maar de oorzaak is niet van belang voor het recht.
4. *Uitvoering maatregelen om tekort te reduceren vereist?*
Als er geen maatregelen genomen worden om het tekort te reduceren bestaat geen recht op een Vangnetregeling.
5. *Rol en positie gemeenteraad*
Via zijn "instemming" moet de gemeenteraad bevestigen dat de verklaring van het college juist is dat het college in 2017 maatregelen heeft getroffen om tot een tekortreductie te komen.
6. *Invloed van relevante fouten of onzekere bestedingen op uitkering Vangnetregeling*
De fouten en onzekerheden worden in mindering gebracht op de gemeentelijke lasten en komen nooit in aanmerking voor een vergoeding.
7. *Advies toetsingscommissie*
Op basis van procedurele beoordeling, uiterlijk 31 oktober van het aanvraagjaar.
8. *Beslissing minister SZW*
Overeenkomstig advies Toetsingscommissie, binnen 8 weken na ontvangst advies.
9. *Uitbetaling*
1^e kwartaal in t+2
10. *Bekostiging*
Uit het macrobudget Participatiewet.

4. (analyse) Oorzaken tekort

De gemiddelde prijs per uitkering is voor 2017 naar verwachting 13.418 euro. Dit is de jaarprognose van de totale uitkeringslast gedeeld door het gemiddeld aantal klanten in de eerste helft van 2017. De gemiddelde prijs per uitkering is lager dan het landelijk gemiddelde. Volgens de toelichting op het nader voorlopig budget 2017 was de landelijke prijs voorlopig bepaald op 13.916 euro en nader voorlopig bepaald op 14.028 euro. In beide gevallen is de verwachte gemiddelde prijs in Slochteren lager. In 2016 was de gemiddelde prijs bijna gelijk aan de door de rijksoverheid gehanteerde landelijke prijs. De gemiddelde prijs kan een indicator zijn voor de effectiviteit van beleid en uitvoering.

4.1: *historisch verdeelmodel geeft tekort bij toename aantal klanten*

De gemeente Slochteren heeft minder dan 15.000 inwoners en krijgt haar aandeel uit het macro budget daardoor niet volgens het objectief verdeelmodel maar volgens het historisch verdeelmodel. In dat geval is bepalend de historische situatie van de gemeente van 2 jaar geleden.

Het aantal uitkeringsgerechtigden neemt (ook landelijk gezien) toe als gevolg van onder meer:

- het toegenomen aantal te vestigen statushouders;
- het versoberen van de WW;
- het verhogen van de Aow leeftijd;
- het na-ijl effect van de crisis (na -toen- 3 jaar WW volgt bijstand voorzover dat nodig is); en
- het vergroten van de doelgroep (de groep die voorheen in de Wajong zou komen).

Voor het berekenen van het individueel budget voor uitkeringen wordt voor Slochteren uitgegaan van de gegevens van 2 jaar geleden. Dus de uitkeringslast van Slochteren in 2015 is uitgangspunt voor het budget in

2017. Als het aantal uitkeringen toeneemt, betekent dit automatisch een tekort voor de gemeente, terwijl de benoemde oorzaken niet door de gemeente beïnvloedbaar zijn.

4.2: *onvoldoende macrobudget*

Daarnaast is het macrobudget Buig onvoldoende. Over het jaar 2016 was er landelijk gezien een tekort van 6% op het Buigbudget en 80% van de gemeenten schreef rode cijfers. Het totaal bedrag dat de Vangnet regeling aan de gemeente uitkeert wordt uit het Buigbudget gehaald (aanvragen voor 2016 hebben gevolgen voor het budget van 2017). Als gevolg hiervan starten de gemeenten al met een (extra) tekort. De Vangnetregeling is dus feitelijk “een sigaar uit eigen doos” voor de gezamenlijke gemeenten. Gemeenten die succesvol een beroep doen op de Vangnetregeling veroorzaken dat er minder te verdelen overblijft voor de overige gemeenten. Dit betekent dat vanaf de start (macro gezien) al sprake is van een tekort. Ook dit heeft uiteraard een relatie met het tekort in Slochteren.

4.3: *failliete bedrijven*

Een paar jaar geleden ging het aluminiumbedrijf Aldel failliet. Dit leidde tot 600 ontslagen en bij toeleveringsleveranciers koste dit daarnaast nog honderden banen. Indien betrokkenen er niet in slaagden om ander werk te vinden en er geen andere middelen voor levensonderhoud ingezet kan worden moeten zij na afloop van de WW periode een beroep doen op bijstand of Ioaw. Dit na-ijl effect van het faillissement werkt door op het aantal mensen met een Buig uitkering in Slochteren.

Ook de bezuinigingen in de gezondheidszorg en het opwaarderen van de gevraagde kwaliteiten in de gezondheidszorg hebben geleid tot ontslagen van mensen die na hun WW bijstand moesten aanvragen.

4.4: *toename aantal vergunninghouders*

Het aantal gevestigde vergunninghouders is fors toegenomen. De toename in 2016 was 56%. Alleen al in de eerste helft van 2017 zijn er 24 vergunninghouder gevestigd in Slochteren. Als we dit extrapoleren naar een jaar is de toename in vergelijking met 2015 meer dan 200%.

Tabel 3: *gevestigde statushouders*

	2015	2016	tot halverwege 2017
Slochteren	23	36	24

5. Maatregelen om het tekort te reduceren

5.1 interne maatregelen

5.1.1: *invoeren van een rechtmatigheidsformulier*

Het college van burgemeester en wethouders is voorgesteld om een rechtmatigheidsformulier in te voeren. Deze is ongeveer 5 jaar geleden afgeschaft. Sindsdien is de bijstand complexer geworden en is het voor de klant niet altijd even duidelijk wat wel of niet gemeld moet worden. Een verplicht in te leveren maandverklaring (rechtmatigheids onderzoek formulier) geeft de gewenste duidelijkheid voor de klant. Een maandverklaring levert een bijdrage in het voorkomen van fraude waardoor naar verwachting een besparing op de bijstandsuitgaven gerealiseerd kan worden. Vanzelfsprekend vergt dit een goede voorbereiding en een zorgvuldige communicatie. Na de zomervakantie start de gemeente met de voorbereiding en de communicatie.

5.1.2: *faciliteren van parttime ondernemen*

Het komt vaak voor dat mensen met een uitkering Participatiewet/Ioaw/Ioaz zelfstandige activiteiten verrichten. Het gaat dan om activiteiten van geringe omvang die bescheiden inkomsten genereren. Deze activiteiten worden voor eigen rekening en risico uitgevoerd. Er is geen sprake van een zelfstandige in de zin van het Bbz 2004. Het betreffen marginale zelfstandigen die in het vervolg van dit stuk aangeduid worden als parttime ondernemers.

Parttime ondernemerschap biedt zowel bijstandsgerechtigden als de gemeente kansen. De parttime ondernemers gaan aan de slag met werk dat ze leuk vinden en waarin ze goed zijn en ze verdienen een deel van hun inkomsten zelf. Verder wordt het sociale en zakelijk netwerk hierdoor uitgebreid waardoor o.m. ook de kans op werk stijgt.

Voor de gemeente is het voordeel dat de parttime ondernemers inkomsten genereren waardoor de Buiguitgaven verminderen. De kans op re-integratie naar werk in loondienst, een zelfstandig bedrijf of Bbz 2004 wordt groter.

De inkomsten van de parttime ondernemers worden aangevuld met bijstand.

5.1.3: *parttime werk stimuleren*

Mensen in de bijstand die parttime werken hebben twee keer zoveel kans op volledige uitstroom naar werk dan mensen die niet werken. Bovendien is parttime werk soms het hoogst haalbare. Werk gaat voor een traject want werk is het beste traject. Dit geldt ook voor uitzendwerk en ander tijdelijk werk. Het is altijd weer een ervaring rijker richting wat duurzamer werk.

Bovendien drukt parttime werk de gemiddelde prijs per uitkering waardoor de uitgaven reduceren. Elke euro levert de gemeente ongeveer 1,40 op (inclusief belastingafdracht).

Daarom wordt ingezet op parttime werk of flexwerk ook al is het in eerste instantie niet duurzaam. Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de vrijlatingsbepaling om deeltijdwerk te stimuleren.

5.1.4: *project alleenstaande ouders*

Dit project is het vorig jaar succesvol uitgevoerd en levert een bijdrage aan het reduceren van de bijstandslasten. Alleenstaande ouders waarvoor aanwijzingen zijn dat zij mogelijk ten onrechte een uitkering ontvangen worden bezocht door de sociale rechercheur en een werkcoach. Zij leggen uit wat een gezamenlijke huishouding inhoudt en wijzen op de risico's die het verzwijgen hiervan met zich mee brengt. Na het geven van deze voorlichting wordt de vraag aan betrokkene voorgelegd of sprake is van een gezamenlijke huishouding. Een hoge boete, een bruto terugvordering en wellicht strafrechtelijke interventie dreigt als ze een gezamenlijke huishouding verzwijgen. De werkcoach bekijkt of er werk is voor de alleenstaande ouder. Ook dit jaar worden weer een aantal bezoeken gepland.

5.1.5: *sms project*

Klanten die opgeven een aantal uren te werken en waarvan het vermoeden bestaat dat zij mogelijk meer uren werken dan ze opgeven, worden verplicht per sms te melden wanneer zij gaan werken en wanneer ze stoppen. De sociale rechercheur en iemand van het werkgeversteam voeren een gesprek met de klant waarin wordt bekeken of ze meer uren bij hun werkgever kunnen krijgen of er wordt door het werkgeversteam een baan aangeboden. Ook onderzoekt de sociale rechercheur of betrokkene langer werkt dan hij of zij opgeeft. Ook dit jaar wordt weer in een aantal gevallen een onderzoek gestart, voor zover sprake is van een redelijk vermoeden dat mogelijk gefraudeerd wordt.

5.1.6: *plaatsingen bij Post.NL*

In de praktijk blijkt PostNL een uitstekend uitstroominstrument. Meer dan 50% van de mensen die geplaatst werden vroegen na afloop duurzaam geen bijstandsuitkering meer aan. In de eerste 3 maanden is onbetaald en wordt vooral gefocust op het opdoen van werknemerskwaliteiten, het volgen van cursussen en een intensieve begeleiding. Bij geschiktheid wordt na deze 3 maanden een tijdelijk arbeidscontract aangeboden van 9 maanden.

Het gaat om mensen die al een behoorlijke afstand hebben tot de arbeidsmarkt en die dus niet meteen aan het werk kunnen. De werkstage is niet gericht op productie maar op leren werken. En dan gaat het om een totaal pakket. Bijvoorbeeld (opnieuw) leren werken met collega's, omgaan met gezagsverhoudingen, weerbaarheid bevorderen, communicatie, afspraken leren nakomen, etc etc. Er wordt in het begin van de werkstage een assessment afgenomen om te beoordelen waarmee de mensen geholpen zijn. In overleg met de mensen worden cursussen aangeboden in deze 3 maanden. Deze periode wordt gebruikt om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van de mensen, welke kansen benut kunnen worden en aan welke belemmeringen nog gewerkt moeten worden. We bieden diverse cursussen aan en de deelnemer kan meerdere cursussen volgen om zijn of haar kans op de arbeidsmarkt te vergroten.

Het klantenbestand zal worden gescreend op mensen die geschikt zijn voor dit traject. Deze mensen worden door de werkcoach aangemeld bij het werkgeversteam BWRI Hoogezand-Sappemeer.

5.1.7: *streng aan de poort*

Om fraude te voorkomen wordt streng gecontroleerd door het aanvraagteam in samenspraak met het preventieteam. Daarnaast wordt door de casemanager werk beoordeeld of er direct werk is voor de aanvrager. Dit beleid is jaren geleden ingezet en wordt ook in 2017 voortgezet.

5.1.8: *werkwinkel*

De jongere krijgt 3 maanden arbeidstraining en nemen deel aan workshops. De nadruk ligt op het opdoen van werknemersvaardigheden, het volgen van trainingen en het bewust maken van normen en waarden. Dit project is voor de deelnemer zeer intensief want ze zijn veelal niet gewend aan arbeidsritme en een directe benadering als ze zich niet aan de afspraken houden. Bij stelselmatige problemen volgt een huisbezoek om te beoordelen of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Dit in 2016 ingezette project wordt in 2017 voortgezet omdat hiermee goede resultaten behaald zijn.

5.2: externe maatregelen

5.2.1 *consultatie van andere gemeenten*

De gemeente Slochteren voert regelmatig overleg met de gemeenten Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer over Hoogwaardig Handhaven (voorlichting, dienstverlening, controle en handhaven) en over uitstroom naar werk. Dit resulteerde in eensluidende verordeningen, beleid en werkinstructies.

5.2.2 *gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten*

Goede voorbeelden van andere gemeenten worden gevolgd en desgewenst op lokale maat ingevoerd.

- Zo voerde de gemeente Nijmegen enige tijd geleden de maandverklaringen weer in. Hun ervaring was dat hierdoor het aantal klanten dat wijzigingen doorgaf verviervoudigde. Dit was mede aanleiding om ook in de gemeente Slochteren de maandverklaring weer in te voeren.
- Door successen in het Werkplein Fivelingo met Flextensie is onderzocht of deze methode voor onze gemeente haalbaar is.
Flextensie is een administratief systeem om het verrekenen van inkomsten met de uitkering te vergemakkelijken. Flextensie factureert opdrachtgevers voor het aantal uren, dat de uitkeringsgerechtigde heeft gewerkt. Het tarief is 12 euro per uur.
Flextensie betaalt uit de opbrengst van 12 euro per uur:
  - de klant 2 euro per gewerkte uur;
  - de eigen kosten voor de afwikkeling;
  - het bedrag dat overblijft aan de gemeente.Als de klant tijdelijk wat klussen doet blijft de uitkering gewoon doorlopen zonder kortingen etc. Daarenboven ontvangt de klant eens per half jaar 2 euro premie voor elk gewerkt uur. Er is om belastingtechnische redenen gekozen voor eens per half jaar omdat anders inkomstenbelasting hierover betaald moet worden.
Het systeem voorkomt inkomensonzekerheid voor de klant en administratieve rompslomp (inkomsten verrekening is tijdrovend en complex) van de gemeente. Daar staat voor de gemeente weer tegenover dat er administratie gevoerd moet worden in verband met Flextensie.
Het systeem kan echter ook uitgelegd worden als werken met behoud van bijstand tegen een loon van 2 euro per uur, hetgeen ver beneden het minimumloon ligt. Verder is mogelijk sprake van verdringing. Redenen waarom is besloten geen gebruik te maken van de diensten van Flextensie.
- De gemeente volgt de vele voorbeelden die Stimulansz bijvoorbeeld aandraagt van andere gemeenten met veel interesse en hiermee doet de gemeente Slochteren haar voordeel.
Bijvoorbeeld het inzetten op een zorgvuldige handhaving bij de aanvraag om te voorkomen dat belanghebbenden in de problemen komen en het investeren in een goede dienstverlening zoals bijvoorbeeld het Verstrekkingenboek bijzondere bijstand waardoor de bureaucratie tot een minimum wordt beperkt.

5.2.3: *gebruik maken van een kennisgroep*

De gemeente Slochteren gaat het onlangs door -Atlas voor de gemeenten- uitgebrachte onderzoek "verklaring van tekorten en overschotten op het gemeentelijk bijstandsbudget" nader bestuderen op mogelijke lokale acties om het tekort in Slochteren te reduceren.

5.2.4: *benchmark*

Door een onlangs gehouden benchmark bijeenkomst in Drachten gaan we onderzoeken of de klant en de gemeente niet beter af is met een premie op arbeidsinkomsten in plaats van een tijdelijke vrijlating van inkomsten. Gedacht wordt onder meer aan een premie die halfjaarlijks achteraf verstrekt wordt als percentage van het verdiende inkomen in plaats van een vrijlating. Voor de klant heeft dit als voordeel dat hij of zij dit bedrag belastingvrij ontvangt en dus geen gevolgen heeft voor kwijtschelding, heffingen, huurtoeslag, zorgtoeslag, minimaregeling etc etc. Uit een Benchmark onderzoek bleek dat de gemeente Smallerland hierdoor een forse uitzetting kreeg van op de bijstand gekorte inkomsten. Ook dit reduceert de gemiddelde prijs per uitkering.

6. Verwachte ontwikkelingen van het tekort in 2018 en verder

Het college verwacht dat het tekort op het Buigbudget aanzienlijk zal verminderen in 2018. De gemeente Slochteren gaat vanaf 1 januari 2018 samen met de gemeenten Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer verder als de gemeente Midden-Groningen. Dit is een gemeente van meer dan 60.000 inwoners. De verordeningen en beleidsregels zijn op elkaar afgestemd. Het bundelen van de krachten zal zich naar verwachting vertalen in een reductie van het tekort in de komende jaren.

Slochteren is een kleine gemeente en ontvangt haar aandeel in het Buigbudget op basis van het historisch model. De gemeente Midden-Groningen ontvangt haar aandeel op basis van het objectief verdeelmodel. De verwachting is dat dit hoger zal zijn dan de optelsom van de drie Buigbudgetten van de individuele gemeenten. Als we kijken naar het totaal aan nader voorlopig Buigbudget van de drie gemeenten en de totale verwachte Buiiglasten van de drie gemeenten is het tekortl iets minder dan 5%. De verwachting is dan ook dat Midden-Groningen in 2018 geen beroep hoeft te doen op de Vangnetregeling.

20170728eltjehut